

הכונס פרק ששי בבא קמא

סא.

עין משפט נר מצוה

נר מ"י פ"ד מהלכות
נזק ממון הלכה ג סמג
עין סט עוש"ע ח"מ סי'
ת"ת סעי' ג ד'
נז ב מ"י שם וגרס
נקודות ועין נמ"מ
טו"ז ש"ע שם ע"פ ה'
נח ג מ"י שם הלכה ז
טו"ז ש"ע שם ע"פ ד'
נח ד מ"י פ"ג מהל'
תמנות עינים ה' ג:
ס ה מ"י שם הלכה ג:

רבינו חננאל

אמר רב ספא משפת
הקוצים ולמעלה. פירוש,
משפת קוצים ולמעלה
בעיני גדר ארבע אמות, כך
פיר"ח דצ"ל. אמר רב לא
שנו אלא בקודחת אלא
בנכפפת. פי' כגון אש
נוקבת ושופרת מלשון
קודחת באפי' אבל אם היא
בנכפפת. כמו קופצת. ש'
שונות קולחת. ופי'
עומדה כמו קלח של כרוב.
בנכפפת הולכת ובהא. דרך
הרבים. מאן תנא דאמר
פטור. אמר רבא ר' אליעזר
היא דתנן בבבא ג' ר'
אליעזר אומר שש עשרה
אמות בדרך רשות הרבים.
פיר"ח דצ"ל יש מי שאומר
שיש בה שמונה אמות, כר'
אליעזר דאמר אם יש לו
שש עשרה אמה בדרך
הרבים שדיליק האש
באמצעו פטור. הנה יבוא
לו שמונה אמות מזה הצד
ושמונה אמות מזה הצד
כשיעור ברייתא. ויש
אומרים מאן תנא דתניא
אם יפסיק דרך הרבים
פטור. ואמר רבא ר'
אליעזר היא דתני שש
עשרה אמה בדרך הרבים.
מאי שדלית אמר רב
יהודה אמר שמואל מקום
שמימי גשמים שוללין. פי'
יורדין ונקרין מלשון כי
ישל יתקן וכו' וכן שול
תשלו לה. ור' יוחנן אמר
אמת המים המחלקת שלל
לאנפיה. פי' כשתמלא
אמת המים תתמלאן
גדוניה סביבותיה. אבל מי
גשמים לא מפסקי. הנהו

ה"ג קראי למה לי ולא גרסינן תרי: מכדי גמרא שחלו ליה. לא
נכרך אלא ללמוד הלכה כמו ששאלו לו ומאי ולא אזה: דעבד
לשם שמים. כיון דליכא איסורא גבי איניש דעלמא: בותני' דרך
הרבים. י"ו אמות מעגלות דדגלי מדבר ילפינן במסכת שבת (ד'
נח): ג' תנא דידן קא חשיב

מלמעלה למטה שש אמות או חמש
אמות או ד' אמות פטור. דס"ל עד
ועד ככלל: וסגא ברא קחשיב מלמעלה
למעלה שפי' אמות או שלש אמות
חייב. ור' אמות פטור דס"ל עד ולא
עד ככלל. וכוון שוין גד' אמות דפטור
למנא דידן עד ועד ככלל למנא ברא
עד ולא עד ככלל: ואפילו נשדה
קוים. אפילו היתה שדה שקופצת
לשם] האור מעל לגדר מלאה קוים
שנוח האש לזכור זה ולדגל פטור:
לא שנו. דפטור: אלא נקולחת.
אש שקולת מתמר ועולה למעלה:
אכל נכפפת. שהרזת מטה אותה

(א) נ"מ נב. ע"ש.
(ב) ג' הרמב"ם בקדושת,
(ג) ס"א דתניא ועין רש"י.
(ד) מהר"ש מ"ו, (ה) פאה
פ"ד (מ"א) ב"ב נה. מנחות
ע"א: מ"ב פ' קדושים,
(ו) ג"א ע"ו, (ז) ב"מ:
במנחות, (ח) ווע"י מוספות
חולין נד: ד"ה כסלף,

תורה אור השלם
1. ויקבעו שלשת
הגבירים
פולשתיים וישאבו מים
בשער וישאו ויבאו אל
דוד ולא אבה לשחותם
ויסך אתם ליה:
שמואל ב כג טז

מוסף רש"י

ואלו מפסיקין לפאה.
למה שמי פאות (מנחות
ע"א). הנחל. כגון נחל
איתן אשר לא יעברו בו
ולא חרע. קרקע קשה
מלא לזרועות ואנשים שאין
ראוי לחרעה (רש"י ב"ב
נח). והשוללית. קטלת
מי גשמים (שם) ואם יש
שם ויעה מנחל ומנחל
טמן פאה לכל אחד ואחד,
דהיא שולית מפסקא
לה (מנחות ע"א). ודרך
הרבים. ט"ו אמה (שם).

זיה מ"א. דהואיל ורחצו היו כדרך
הרבים: מפסיקין לפאה. להניח
פאה מכל אחד ואחד: הנהל
שדה מנחל ושדה מנחל עמוק
באמצע חייב להניח פאה מכל אחד
ואחד: דרך היחיד. ארבע אמות:
שוללין. מתקצצין כמו מן השלל של
צ"ס (פי' דף ט). דבר אחר לשון
שלל ומלקוח (במדבר נח) דבר
המקובץ: שמתקצצין שלל לאנפיה.
שמשקין אותן ממנה והן עושין פירות:
באגני

אלא למ"ד טמון באש קמביעא ליה מאי
איבעי ליה קראי אמר לך טמון וחדא מהנך
קמביעא ליה בשלמא למ"ד הני תרתי היינו
דכתיב ו'לא אבה דוד לשחותם אמר כיון
דאיכא איסורא לא ניהא לי' אלא למ"ד טמון
באש קא מבטיא ליה מכדי גמרא הוא
דשלוו ליה מאי לא אבה דוד לשחותם
דלא אמרינהו משמיהו אמר כך מקובלני
מביט דינו של שמואל הרמתי כל המוסר
עצמו למות על דברי תורה אין אומרים
דבר הלכה משמו יוסף אותם לה' בשלמא
למ"ד הני תרתי מושם דעבד לשם שמים
אלא למ"ד טמון באש מאי ויסך אותם
לה' דאמרינהו משמא דגמרא: בותני' אעברה
גדר שהוא גבוה ד' אמות או דרך הרבים
או נהר פטור: ג' תנא דידן קא חשיב

מלמעלה למטה שש
אמות פטור חמש אמות פטור עד ארבע
אמות פטור תנא ברא מלמעלה למעלה קא
חשיב שתי אמות חייב שלש אמות חייב
עד ארבע אמות חייב אמר רבא ד' אמות
שאמרו דפטור אפילו בשדה קוצים אמר רב
פפא ומשפת קוצים ולמעלה ד' אמות אמר
רב ילא שנו אלא בקולחת אבל בנכפפת
אפילו עד מאה אמה חייב ושמואל אמר
מותני' בנכפפת אבל בקולחת אפי' כל שהוא
פטור תניא כוותיה דרב בד"א בקולחת אבל
בנכפפת ועצים מצויין לה אפילו עד מאה
מיל חייב עברה נהר או שוללית שהם
רחבים ח' אמות פטור: דרך הרבים: מאן
תנא אמר רבא ר"א היא דתנן רבי אליעזר
אומר שש עשרה אמות בדרך רה"ר (פטור):

או נהר: רב אמר נהר ממש ושמואל אמר אריתא דדלאי מ"ד נהר ממש
אע"ג דליכא מ"א וכו' ד' אריתא דדלאי אי אית ביה מ"א אבל לית ביה
מ"א לא תנן התם וכו' ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשוללית ודרך היחיד
דרך הרבים מאי שוללית אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שמי
גשמים שוללין שם רב ביבי א"ר יוחנן אמת המים שמוחלקת שלל
לאנפיה מאן דאמר מקום שמי גשמים שוללין שם לא מפסקי דהנהו
דאמר אמת המים אבל מקום שמי גשמים שוללין שם לא מפסקי דהנהו
באגני

ה"ג אלא למ"ד טמון באש תרתי קראי למה לי. אכל הא
לא נע"י דלמה לי כלל קראי דחד קרא אנטריך לכל הפחות
משום צעיל דטמון והא דכתיב ויזילה לר"י הזילה שלא הניח
לשרוף כדי שלא יתחייב צטמון ולרצון שהזיל את המזיק שלא נתחייב
לשלם אכל תרי קראי למה לי דלמ"ד
לחלופי אע"פ שאם לא היו עדשים
היו צריכים לישאל אם מותר לטול
שעורים על מנת לשלם דמים מ"מ
הזכיר עדשים לפי שהיו מזומנים שם
והיו רוצים לפרעם תחתיהן ולמ"ד
להזיל עצמו צטמון חזירו מביעא
ליה צעורין דלא חשיב כל כך
וצעדשים דחשיב טובא אלא למ"ד
טמון תרייהו למה לי וצקונטרס גרס
קראי למה לי: מאי ו'לא אבה דוד
לשחותם. הוה מ"א למימר אחד מהנך
דמביעא ליה עס טמון אלא משמע
ליה דאכל מילתא דליבעיא ליה קאי
ומנחן קשה לפי פירוש הקונטרס
דמעשה בל לפניו ששרפו אנשי גדיש
והיו זה כלים מזומנים דלפירוש זה
ליה למימר שלא אזה דוד לשחותם
היינו שלא רצה להפטר ממחמת
שהוא מלך:

עברה גדר שהוא גבוה ארבע
אמות. בגמרא מפרש
ארבע אמות משפת קוים ולמעלה
וגרסא לר"י דאיידי שאין הגדר גבוה
מן השלשבת שאם היה גבוה יותר
מאי קמפליג בין קולחת לנכפפת מה
לי זה ומה לי זה כיון שהגדר גבוה
מן השלשבת מה יכולה להזיק אלא
ודאי צשאין גבוה מן השלשבת איירי
ומיחו צשאין ע"י הדליקה גבוהין מן
הגדר איירי שאם היו גבוהין מן
הגדר מה מועיל שהגדר גבוה מן
הקוים הרי הוא כאלו היתה המדורה
על הגדר אלא כשע"י הדליקה שום
לגדר איירי או נמוכים מן הגדר ועוד
נראה דגבוה ד' אמות דקתני אע"י
הדליקה קאי שהגדר גבוה מע"י
הדליקה ארבע אמות ורצ פפא בל
להסיק בגמ' משמעת קוים ולמעלה
נמי צעין ארבע אמות אכל פשיטא
דמתניתין אע"י הדליקה קאי ולשון
עבר לא שייך אס לא היה הגדר
גבוה מע"י הדליקה אע"פ שהשלשבת
עולה למעלה מן הגדר:

והתניא עברה גדר בו' אומר
ר"י דאי גרסי' צברייתא
עד וצמתניתין לא גרסינן עד לא ניהא
דלא שייך למפרך כלל דפשיטא

דברייתא מלמעלה קא חשיב דענין אחר לא מיפרש אלא עד ולא עד ככלל דככלל מקום ד' אמות כלמעלה מד' אמות וצמתניתין
לא קתני עד דבארבע אמות פטור ואפילו קתני צמתניתין עד כמו צברייתא אין שייך להקשות דפשיטא דמתניתין לא מיפרשא אלא
מלמעלה למטה וצברייתא לא מיפרשא אלא מלמעלה למטה אכל אי צמתניתין קתני עד וצברייתא לא קתני עד אז שייך למפרך שפיר
אי נמי צשניהם אין עד שייך למפרך שפיר דמתניתין קתני גד' אמות פטור וצברייתא קתני חייב וא"ת אי צשניהם אין עד אמאי
אנטריך לשנויי מתניתין מלמעלה למטה וצברייתא מלמעלה למטה לימא מתניתין ד' אמות דוקא בלא עד וצברייתא מיפרשא בעד וי"ל דכיון

דלא קתני עד לא כאן ולא כאן צברא הוא דכי היכי דקא מיפרשא בעד דך נמי מיפרשא בעד ד' אמות:
לא שנו אלא בקולחת. אגדר קאי וגרס אכל בנכפפת אפי' עד מנחל אמה ולא גרס מנחל מיל דמיל לא שייך בגובה ולפי הספרים
דגרסי מנחל מיל ז"ל דקאי אדרך רה"ר ואין נראה דהא צטמון מיימי משנה דדרך הרבים ואמרינן עלה מאן מנא משמע דעד השתא
לא איירי זה אע"ג דצברייתא דתניא כוותיה גרס מיל דצרוצח איירי ולא בגובה דקתני ועינים מנזיין לה מ"מ שפיר קאמר תניא כוותיה
דצברייתא מוקמה למתניתין בקולחת: דרך הרבים מאן תנא רבי אליעזר היא. אמתניתין קאי והוה סתם ואח"כ מחלוקת:
מאן דאמר נהר ממש אע"ג דרית ביה מ"א. ואע"ג דנכשות הרבים צע"י ט"ו אמות הכא סגי צח' אמות מתוך שהנהר עמוק
וגם יש צו קרירות מים שעוצרים צו תמיד: אלא מפסיקין לפאה בו'. במסכת פאה (פ"ג מ"א) גרס בסדר המשנה דרך
היחיד ואח"כ דרך הרבים ומפרש צירושלמי דמשום סיפא אינטריך למיתני דקתני הכל מפסיקין לזרעים ואינו מפסקי לאילן דקמ"ל
לפילו דרך הרבים אינו מפסקי לאילנות ועוד [קא] חשיב אכל דהרבים וצביל הרבים צקצוע צימות החמה והצימות הגשמים והשתא
צביל היחיד אינטריך לאשמועינן דאע"פ שהוא קטן מדרך מפסקי מאחר שהוא קצוע ודרך היחיד אנטריך דס"ד כיון שאין קצוע לא מפסקי
אע"פ שהוא רחב וצביל הרבים אנטריך דס"ד אמינא דצביל היחיד הוא דענין קצוע צימות החמה וצימות הגשמים אכל צביל
הרבים אע"פ שאין קצוע צימות הגשמים מפסקי קא משמע לן:

שמחלקת שלל לאנפיה. כשגדלה האמה מתמלאה מים צורות שימין ומערות שסביבותיה שמשקין בהם השדות: